

Жмуйда Надія Ігорівна

студентка 3-го курсу соціально-правового факультету
Національного університету «Одеська юридична академія»

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СІМЕЙНОЇ МЕДИЦИНИ В УКРАЇНІ

Здоров'я – найвища людська цінність, яка впливає на економічний та духовний фонд суспільства, елемент національного багатства. Саме тому кожна держава ставить своїм основним завданням охорону, підтримання та покращення здоров'я населення.

Базою для існування інших деталізуючих та уточнюючих нормативно-правових актів слугує Конституція України. Статтею 49 Основного Закону визначено право на охорону здоров'я, медичну допомогу та страхування. Окрім того держава зобов'язується створювати умови для існування доступного всім без винятку медичного обслуговування.

Фінансування, планування та ефективність первинної медичної допомоги знаходяться у прямій залежності від нормативно-правових механізмів. Зараз медична сфера регламентується профільними Основами законодавства України про охорону здоров'я від 19 листопада 1992 року. Даним нормативно-правовим актом визначені засади функціонування сфери охорони здоров'я, а також регулювання суспільних відносин, що виникають у цій сфері з метою забезпечення фізичного і духовного розвитку, збереження і покращення здоров'я населення, зменшення рівня смертності та інвалідності.

Закон зазнав багатьох поправок з часу прийняття, проте досі відсутні норми, які визначають поняття сімейної медицини та засади її функціонування. В Законі лише згадуються сімейні лікарі, як суб'єкти надання первинної медичної допомоги.

19 жовтня 2017 року законодавцем було прийнято Закон України «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення», який встановлює фінансові гарантії надання пацієнтам медичних послуг та лікарських засобів за кошти Державного бюджету. Разом з тим Закон створює передумови для повноцінного запровадження та функціонування інституту сімейної медицини, а

саме визначає механізм та способи обрання сімейного лікаря та підписання з ним відповідної декларації. Важливим кроком є впровадження електронної системи охорони здоров'я, яка покликана полегшити співпрацю лікарів та клієнтів, автоматизувати ведення медичного обліку, а також дозволить уникнути втрати важливих даних про пацієнта.

Переважає більшість науковців та спеціалістів у сфері медицини вважають, що сімейній медицині потрібен власний профільний закон. У Верховній Раді України з 22 червня 2017 року зареєстровано проект Закону України №6634 «Про первинну медичну допомогу на засадах сімейної медицини» (далі – Проект), який визначає правові, організаційні, економічні та соціальні засади забезпечення громадян України та інших осіб, які перебувають на її території, первинною медичною допомогою, встановлює засади функціонування та розвитку сімейної медицини.

Варто відзначити, що прийняття даного Проекту сприятиме покращенню якості та своєчасності надання первинної медичної допомоги, доступності медичних послуг і слугуватиме основою розвитку первинної медичної допомоги на засадах сімейної медицини. Це дозволить зменшити рівень захворюваності, інвалідності та смертності серед населення та покращити якість життя в цілому.

У Проекті запропоновано визначати сімейну медицину як організаційну форму надання первинної медичної допомоги населенню спеціалістами сімейної медицини, зазначено, що відповідна професійна діяльність має ґрунтуватися на наступних принципах:

- пріоритетне значення первинної медичної допомоги у діяльності держави та суспільства;
- рівність пацієнтів;
- визначений законодавством обсяг безоплатних послуг медичної допомоги;
- вільний і свідомий вибір пацієнтом сімейного лікаря, методів профілактики та лікування;
- дотримання галузевих стандартів у сфері охорони здоров'я;
- особиста відповідальність пацієнта та його сім'ї за власне здоров'я та своєчасне інформування спеціалістів про його зміни.

Таким чином, можна зробити висновок, що ефективний розвиток сімейної медицини неможливий без впровадження правових, організаційних, економічних та соціальних основ забезпечення населення первинною медичною допомогою. Створення таких умов дозволить здійснювати постійних медичний нагляд та опіку впродовж усього життя людини без прив'язки до хвороби чи стану організму, а комплексно і профілактично. На жаль, у сучасних умовах спостерігається погіршення стану здоров'я населення, діагностування у молодого покоління хвороб, які раніше зустрічалися лише у осіб старшого та похилого віку. Дослідження наявної ситуації дозволяє стверджувати, що система охорони здоров'я, в тому числі і питання сімейної медицини, потребує негайного завершення реформування та приведення її стану у відповідність міжнародним стандартам. Лише такий підхід забезпечить належний рівень задоволення потреб населення у первинній медичній допомозі та дозволить не лише зберегти, а й покращити здоров'я населення.

Список використаних джерел

1. Конституція України від 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19 листопада 1992 року // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – №4. – Ст. 19.
3. Про первинну медичну допомогу на засадах сімейної медицини: Проект Закону України від 22 червня 2017 року // [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=62116

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Бориченко К. В.